

Ukininkas

Prekė laikraščio:

Prusose ir i Austriją 2½ auks.
i Ameriką ir i kitas svetimas
žemes 4 auks.
i Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkas
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 feningių.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

A. a. Daktaras Vincas Kudirka †

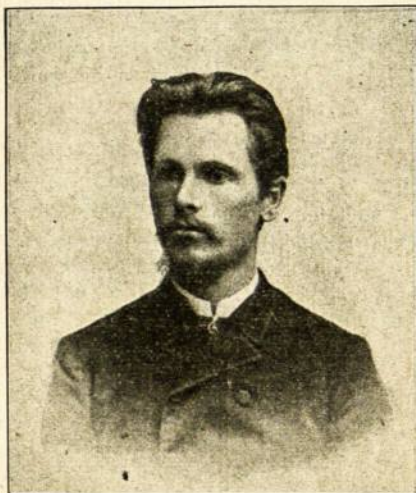
* 31./XII. 1858.

† 16./XI. 1899.

16 d. lapkričio mėnesio, vakare, apie 6-tą valandą, šiuose 1899 met., persiskyrė su šiuo vietu daktaras Vincas Kudirka sulaukęs netoli 41 metų amžiaus.

Ką padarė gero Lietuvai ir lietuviams, a. a. Vincas, kiek pasėjo naudingų sėklų ant mūsų neabdirbtų dirbų savo raštais, žodžiais ir darbais bus aprašyta vėliaus. Aš-gi tik paminiu trumpai gyvenimą a. a. V. Kudirkos.

Gimė jisai Pažerių kaime Vilkaviškio parapijoje, Suvalkų gubernijoje (toje dalyje jos gyventojų, ką „Kapsais“*) vadinasi), 1858 metuose 31 dieną gruodžio mėnesio, pagal naująjį skaičių Motina jo buvo Elzbieta (pagal tėvus Jasiulevičiūtė), tėvas-gi Motiejus Kudirkai, abudu tuomet pačiam suaugime žmonės. Jaunystę savo praleido a. a. Vincas savo tėvų namuose, kurie stovi ant

paties ežero kranto, iš kitos-gi pusės tėvo kolonija prieina prie girios — tai-gi vieta gana smagi. Tėvai buvo žmonės gana gerai pasiturintys: kolonija gero lauko apie 70 margų. Pradėjęs eiti i mokslus jaunas Vincukas pasirodė esąs geros galvos. Pertai buvo atiduotas i „klesas“ Starpolės, t. y. i gimnaziją. Kelin-

tuose metuose pastojė jis i gimnaziją, tikrai nežinau, bet bene 1871 metuose, bent tikrai žinia, kad 1877 metuose birželio mėnesį pabaigė šešes klases gimnazijos ir tą patį rudenį pastojė i Seinų rymo-katalikų Dvasišką Seminariją, kur prabuvęs beveik dvejus mokslo metus pavasarį 1879 m. gegužės mėnesyje atsiėmė savo popieras nuo seminarijos regenso. t y. išėjo iš seminarijos; po vakacijai tuose pačiuose metuose vėl buvo priimtas i 7-tą klasią Starpolės gimnazijos. Gimnazijoje mokinosi jis gerai, tankiai budavo terpe pirmutinių mokintinių ir apturdavo

*) Per tai po savo raštais jis dažnai pasirašydavo „Vincas Kapsas“.

pirmas dovanas už mokslą. Gimnaziją baigęs 1881 metuose nuvažiavo į Varsavos universitetą ant filiologiško skyriaus, kurį klausė vos 1 metus, ir 1882 metuose perėjo ant medicinos, kurią pabaigė rudenyje 1889 metuose. Varšavoje bebūnant 1885 metuose rudenyje buvo paimtas žandarų į kalėjimą už prigulėjimą prie slaptos prieš valdžią einančios draugystės, sėdėjo tik apie 3 nedėlias; kitokios bausmės nuo valdžios ne buvo, bet universitetas pasirodė baisesnis už pačią maskolių administraciją ir atstatė studentą V. Kudirką ant 2 metų nuo mokslo. Apart tokių baisių atsitikimų su valdžia a. a. Kudirka bebūdams universitete turėjo daug vargo pakęsti, nės kartais ir duonos kėsnio pritrūkdavo jam. Tai vis jau tuomet pardė jojo silpną iš prigimimo*) sveikatą, ir ypač per žandarų visokius tyrinėjimus stud. Kudirka jau labai pasibaigusiu išrodė. Prisimetė kosulys, kartais ir su kraujais, — žodžiu jau universitete bebūnant apsiereiskė plaučių džiovos ženklai. Laikui bėgant liga tai pasimazindavo, tai vėl labjau pasirodydavo, ale jau neatstojo, iki ant galo pagalios visai neperkinto silpno siulo gyvasties. —

Pabaigęs medicinos mokslus daktaras V. Kudirka apsigyveno Šakių miestelyje, Namiščio pavietyj, kaipo liuosai praktikuojantis gydytojas. Bet vos tik iki 1894 metų pasidarbavęs turėjo persikelti dėlei silpnumo sveikatos į šiltesnes vietas — iškeliavo rudenį į Krymą, kur ateinančią žiemą vėl buvo išvažiavęs, ant vasaros kas syk pargrįždamas į Lietuvą. Žiemą 1897 metų perleido ant kranto Adrijatiškų marių Abazijoje. Paskutiniusgi pustrėčius metus gyveno jau nuolatos Namiestyje. Čia da reikia paminėti, kad vasarą 1895 metų dras. V. Kudirka vėl buvo pakliuvęs į žandarų rankas. Mat buvo suimtas tuomet stud. Maskvos universiteto Liudviks Vaineikis ir pas jį atrasta du Kudirkos laišku. Jau dikčiai padususį tuomet ligonį Kudirką iš Plokščių nuo Nemuno kranto žandarai nugabeno per dulkes ir duobes už 15 mylių į Kalvarijos kalėjimą. Ar tai ne menkai ligoniui sveikatos suėdė? Bet žandarai, turbūt bijodami, kad kaltininkas jiems kalėjime nenumirtų, už kelių dienų paleido jį, nors tyrinėjimas paskui da ne kartą kankino. Ant galo pagalios iš šios bylos išėjo jis išteisintas. Žandarai, matyt, tikrai tikėjosi; juog ir be to jų kaltininkas neužilgio turės užbaigt savo gyvenimą. Vienok dras. V. Kudirka po tam da ketverius metus suviršum gyveno ir dirbo.

*) Motina jo numirė jauna, sesuo tikroji (nuo tos pačios motinos) ligusta, kita sesuo (nuo pamotės) numirė jauna ir-gi džiova. Matyt a. a. Vincas jau iš giminės ligotos pajėjo.

Budą a. a. V. Kudirka turėjo švelnų, taktišką, linksmą, vienok rimtą ir labai tvirtą — nuo savo persitikrinimų, nuo aprinkto kelio, nuo prižadėjimų jis niekados neatsisakydavo ir jau dikčiai budamas kuniszkai apsilpnintu vienok visados išpildydavo, ką apsiimdavo.

Neišpasakytai jis buvo prisirišęs prie savo prigimtos žemės — Lietuvos. Nors nekartą turėjo progą gauti šiltą vietą Maskolijos, tačiau jam nė per mislį neperėjo noras atsiskirti nuo savo motinos Lietuvos, ir nei kareivis koksai tvirtai ant savo vietos iki paskutiniam kvėpavimui.

Patsai labai pildydams savo pareigą to paties reikalaujavo ir nuo kitų ir baisiai pykdavo ir net nekenė, gali sakti, tokių lietuvių-renegatų (kaip jis vadindavo), kurie daug prižadėję paskui pamynę po kojų tuos įžadus prasišalinavo nuo darbo ir dingavo dėl Lietuvos.

Draugijoj susiejimuose, ant vakaruškų ir ant kitokių pasilinksminimu a. a. V. Kudirka visados buvo mielas svečias, nės, iki sveikata tarnavo, jis mėgdavo ir mokojo pasilinksmint ir kitus palinksmint — puikiai žaidė ant skripkos ir violenčelės, smagiai šoko, gerai dainavo.

Ugio buvo vidutinio, veido smulkaus bet labai gražaus į barzdą ir usai reti, nedideli; paskutiniaisiais metais šiek-tiek prašilo į ant kuno buvo laibas, eisenos smagios, akių aiškių.

Pinigų jis nerinko ir neturėjo; kiek susirinkdavo, tai išleisdavo ant lietuviškų dalykų ant knygų ir ant kitokių reikalų. Numirdamas jokių turtų nepaliko. Paskutiniuose metuose ant ligos patalo be budamas ligonių gydymu neužsiėmė ir gyveno draugų ir draugių šelpiamas, tik išz dalies ši-tą užsidirbdamas literališku darbu. Čionai reikia paminėti ponį Valeriją Krašauskienę*), kuri su didėliu pasišventimu prižiūrėjo ligonį daktarą V. Kudirką iki paskutiniai valandai jo gyvasties. A. a. Vincas buvo labai darbštus. Dirbdavo jis labai nuosaikiai, nesiskubindamas, nesimėtydamas nuo vieno darbo prie kito, kiekvieną žingsnį gerai apsvarstęs. Sekdavosi jam ir eilės ir proza rašyt ir muzikalizski veikalai komponuoti. Atmintį gilią ir šviesų protą turėjo iki paskutinių dienų. —

Kada pradėjo užsiimti lietuviškais dalykais, aš tikrai nežinau. Ar užsiėmė tuo budams gimnazijoje ir seminarijoje, man žinių truksta. Kaipo pirmą jo spaudintą darbėlį, laikau eiles: „Kodėl žydai ne valgo kiaulienos,“ kuris buvo patalpintos „Ausroje“ bene 1885 metų. Bet tikrą savo darbštumą a. a. dras V. K. parodė tik „Varpe“ ir išz dalies „Ukininke“ ir da

*) Jai pašvėstos V. K. eilios: „Valerijai“, Varpe 1890 m. N gir 10.

kituose laikraščiuose, kaip „Vienybė Lietuvi-ninku“, „Lietuvoje“ ir „Lietuvos Ukininkų kalendoriuose.“ „Varpe“ jisai visą savo dušią buvo padėjęs, jam jis dirbo, dėl jo gyveno. Gali sakyti, jis „Varpą“ ir sutvėrė, nės jam priguli didelė dalis garbės užmanymo išleisti „Varpą.“ Per visą 11 metų savo gyvenimo „Varpas“ turėjo mirusiam dre. V. K. tikrą draugą, nenuilstantį darbininką, ne kartą ir savo vadovą. Kas nori darbus a. a. Kudirkos pažinti, tegul skaito pirmučiausiai „Varpą“, nės jame yra visas V. Kudirka su savo idealais, norais, viltimis, su savo kalba tai švelnia-meilia, tai smarkia-kandžia, tai pagiriančia, tai išjuo-kiančia.

A. a. Vincas puikiai pažino savo prigimtą kalbą — jos grynumu, miklumu, smagumu jis, gali sakyti, perėjo visus kitus lietuviškus raštininkus. Mokėjo jis gerai ir lietuvišką gramatiką. Jau paskutiniuose dieneose gyvenimo da jisai mislijo apie sutaisymą ir išleidimą „Varpo“ gramatikos.

Apart lietuviškos kalbos V. K. gerai mokėjo lenkiškai, maskoliškai, vokiškai; prancu-ziškas ir lotyniškas knygas galėjo skaityti mažai reikalaujamas žodyno pagalbos.

Dabar paduosime surašą veikalų dro V. Kudirkos. Turime išanksto persergėt skaitytojus, kad tai ne visas, kas išėjo iš po jo plunksnos, čionai ras vietą, nės neturint po ranka visų NN. „Varpo“ ir „Ukininko“, įsunku buvo viską susekti:

1. **Laisvos Valandos**, eilės: teip užvadino jis surinkimą savo trumpesnių eilių; čionai surinkta 24 eilių, kurios buvo patalpintos „Varpe“, „Ukininke“, „Lietuvoje.“ **Lietu-viškos Kanklės**, dainos 4 balsams sutaukintos. I ir II dalis: tai yra dvi
2. knygtės žmonių dainuojamų dainų.
3. **Pasakos**, pagal Krylovą: surinkimas 11 eiliuotų pasakų verstų dro V. K.; iš-pradžią jos dalimis spaudinosi „U-ke“ ir „L. Ukininkų Kalendoriuose“, dabar-gi iz-eina skyrium knygtėje.
4. **Viršininkai**, **margas paveikslėlis** parašė Perkunai: čionai juokingai (bet teisingai) aprašyti darbai Naumiesčio viršininko Ku-sakovo ir jo sėbrų; spaudinosi išpradžią „Varpe“, paskui išėjo skyrium knygtėje.
5. **Vilkai**: juokingai aprašyti viršininkai Vilkaviškio pavieto, patalpinta „Varpe“ 1898 m.
6. **Lietuviško tilto atminimai**: V-pe 1896 m.
7. **Genzuros klausymas** (ar tikrai pavadinau ne tvirtinu); juokingai aprašytas žinomas žandarų viršininkas Vonsiackoi (Podleckoi), buvo patalpinta „Varpe“ turbūt 97 metų.
8. **Tiesos eilėms rašyti**: atspaudinta „Varpe“ 1898 metų.

8. **Hiegiena. Arbata, kava ir tabakas**: „Varpe“ 1889 metų.
9. **Alkoholis ir alkoholizmas**: V-pe 1895 m.
10. **Keistutis, tragedija 5 aktuose, lenkiš-kai parašė A. Asnyk**: buvo atspaudinta „V-pe“ 1896 m. ir skyrium išėjo kaštu T.M.D.
11. **Narimantas**, Didis Lietuvos kunig. trage-dija 5 aktuose, lenkiškai parašė Tekle Vroblevskienė; „V-pe“ 1897 m.
12. **Mindaugis**, Lietuvos karalius, lenkiškai parašė. J. Hovackis, liet. išvertė V. K. Naumiestyje 15. 17. 98 m.
13. **Orleano Mergelė**, tragedija Schillerio, išvertė iš vokiško Naumiestyje 18. IX. 97 m., išėjo skyrium knygtėje kaštu T. M. D.
14. **Vilius Tell**, Sekillerio, išvertė iš vokiško Naumiestyje 5. IV. 98 m., spaudinosi „Vienybėje ir skyrium knygtėje.
15. **Kainas**, misterija Byrono — „V-pe“ 1894 m.
16. **Vėlinės**, dalis trečioji, parašė A. Micke-vičius, vertė „Varpas“. (Pasveikinimui dienos 24 gruodžio 1898 m.): tai yra vertimas III dalies Mickeviciaus „Džiady“, spaudinasi „Varpe“ 1899 m.
17. **Vaidilos apysaka**. iš Konrado Vallenrodo Mickeviciaus, rankraštis, išversta 5. VI. 99 m.
18. **Jurgis durnelis**, lenkiškai parašyta apysaka Brolio, — V-pe 1890 m.
19. **Pagiežia**, teipo-gi Brolio, „V-pe“ 1891 m.
20. **Užsimerkus**, iš Bellamy, „V-pe“ 1892 m.
21. **Rusvos Dulkės**, lenkiškai parašė Maria Rodzievičiūtė, lietuviškai vertimo dalis priguli V. Kudirkai, „V-pe“ 1892 ir 1893.
22. **Zvirbliai**, novelė A. Dygasinskio „V-pe“ 1897.
23. **Iš tėvyniškos dirvos**. toliaus pavadinta **Tėvyniški varpai** ir ant galo — **Tėvynės Varpai** — talpinosi beveik kiekviename numeryje „Varpo“ ir apsvarstydamo yvairius klausymus Lietuvos gyvenimo.
24. **Literališka peržvalga** su parašu V. K., yvairiuose NN „Varpo“
25. **Vaitiekus Smaigas**, novelė, lenkiškai parašė M. Baluckis, vertė V. K. — „Ukininke“ 1891. m.
26. **Girtuoklis**, lenkiškai parašė Z. K. Z., vertė V. K. — „Ukininke“ 1892 m.
27. „Ukininke“ da jo plunksnai priguli: **Prakalba N 1**. 1890 m. (Tai buvo pirmutinis numeris „U-ko“), **Liankime bėgę į Ameriką N N 4**, 5, 6—1890 m., **Zinios iš Lietuvos N 2**, 1890. „**Nuo Zapiškio N 9**, 1890.
28. „Varpe“ da šie straipsniai parašyti V. Kudirkos — **Audiaturret altera pars N 2**, 1892, **Kovos bulių Izspanijoje**, N 12—1889, **Tautystės pamatas pagal Nordau** — N 8 — 1892., **Kalbos dalykai** — N 4 — 1898 m., **Politika N N 1**, 2, 3, 4 — 1889.

29. **Rankraštis su lenkiškomis eilėmis** rašytomis nuo 1879 iki 1884 m., nespaudintas.

Muzikališki veikalai:

30. **Du kontredansai** lenkiškai užviršinti, Varšavoj išleisti, „z litewskich ludowych motywów“.
31. **Varpelis** — valcas.
32. **Dėdienė** — polka.
33. **Sudiev** — Mazurka.
34. **Lepunėlė** — polka-Mazurka.
35. **Bum** — Čik — Čik — Mozuras.
36. **Nemuro vilnis** — valcas.
37. **Tańce Warszawskie.**
38. **Tautiškas Hymnas** („Varpe“ N. 6 1898).
39. Dainos su gaidomis „V-pe“ ir-gi V. Kudirkos sutaisyta.
40. **Seselės Lelijėlės** — valcas (rankraštyje, nespaušta).
41. **Rambinkalnio karalaitė** — polka (rankraštis).
42. **Meilužė** — polka (rankraštis).
43. **Staccat** — polka (rankraštis).
44. **Vis-à-Vis** — galopas (rankraštis).
45. **Wildold** — galop (rankraštis).

Tiek suradau a. a. daktaro V. Kudirkos veikalų. Prie to reik priminti, kad rašinėjo da jisai korespondencijas ir į lenkiškus laikraščius — „Głos“ ir „Kuryer Codzienny“, po pseudonimais — „Nemunas“, — „Szeszupski“, arba tiesiog „W. K.“

Rašinėdamas į lietuviškus laikraščius pasirašydavo: Vincas Kapsas, V. K., V. Perkunas, Vircas, Hygienos Tarnas, Q. D ir K., po „Tėvynės Varpais“ visai nepasirašydavo.

Vargėla.

Atminčiai a. a. Dro Vinea Kudirkos.

Jau ir užgeso mūsų didvyris....
Nukrito kaip lapas išnokęs, suvytęs....
Nekviestas svečias teip baisus myris
Išplėšė mums Jijį, tarytum, supykęs.

* * *

Sunkią Jis naštą nešė ant svieto, —
Bet dirbo, neilso iki paskutinios....
Daug Jis prityrė vargo gan' kieta,
Ir vien-tik naudingų Jis darbu raminos.

* * *

Jis mums parodė, kaip reik mylėti?
Kaip labui Tėvynės tikrai pasišvęsti?
Kaip savo broliams vargti padėti?
Kaip kantriai dėl labo žmonijos reik kęsti?..

21 d. Lapkričio 1899 m.

Pilvytė.

„Ukininkas“ 1890—1899 m.

Praėjo jau 10 metų, kaip „Ukininkas“ platinata tarp lietuvių apšvietimą. Sulaukti teip ilgo amžiaus laikraščio priė teip sunkaus politiško padėjimo lietuvių tautos tai yra rets atsitikimas ir dėlto verta paminėti nors trumpai gyvenimą „Uk-o“ per tuos 10 metų.

Daug atmainų perleido „Ukininkas“ savo gyvenime ir daug smugių jis iškentė. Tankiausiai „Uk-as“ išeidavo pavidale lapų, tik 1891 m. išėjo pavidale knygučių. Pirmutinius 5 metus „Uk.“ išeidavo su paveikslu Ukininko — Kapsu su sėtuve. Didumas jo teip-gi mainėsi 1890 m. „Uk-as“ išeidavo kas mėnuo didume 2 arkušų, 2 syk lenktų. 1891 ir 1892 m. jis išėjo teip-gi kas mėnuo, bet kiekvienas N. susidėjo iš 2 1/2 — 3 arkušų. 1893 ir 1894 m. „Uk-as“ išeidavo kas mėnuo tik po 1 arkušą, bet prie kiekvieno N. prisidėdavo priedas — knygutė. 1895 ir 1896 m. didumas „Uk-o“ pasiliko tas pats, bet jis išeidavo 2 syk ant mėnesio ir teip-gi duodavo mėnesinius priedus. 1896 m. spaudinimas priedų susitrukdė ir nuo to laiko „Uk-o“ redakcija vėl pradėjo išleidinėti „Uk-a“ 1 syk ant mėn. didume 2 arkušų. Geresnius savo raštus „Uk-o“ red. perspaudina iš „Uk-o“ ir išleidžia tokiu būdu knygutes. Nuo 1896 metų „Uk.“ red. pradėjo išleidinėti teip-gi atsišaukimus. Per paskutinius 8 metus (1893—1899), kaip praneša mums parodos Komiteto knyginkė „Uk-o“ red. išleidusi savo kaštu 46 knygutes, atspaudindama kiekvieną skaitliu 2000—3000 ekz. (vidutiniškai 2500). Tokiu būdu vidutiniškai „Uk-o“ red. atspaudino apie 115 000 ekz. Per „Uk-o“ red. rupestį ir pagalbą, bet už pinigų privatiškų žmonių arba draugysčių išėjo 21 knygutė (apie 5250 ekz.) Laikraštis „Uk-as“ išėjo kas mėnuo bene skaitliu 500 ekz. Jeigu atminti, kad kiekvienas N. „Uk-o“ 1891 ir 1892 m. yra didesnis už paprastą ir kad paskutiniame laike spaudinosi atsišaukimai ir jeigu apskritai rokuoti, kad kas mėnuo išeidavo po 1 No. „Uk-o“ skaitliu 500 ekz., tai išeis, kad per metus išeidavo 6000 ekz., arba per 10 metų — 60000 ekz. Koki buvo kaštai išleidimo „Uk-o“ ir knygučių, sunku suskaičiuoti, nės pirmutiniuose metuose nės apie tai nės kokių žinių. Bet jeigu rokuoti pagal kaštus paskutinių metų, t. y. priimti, kad išleidimas „Uk-o“ per metus kaštavo teip-gi 888 Mk., arba apie 400 rub., tai per 10 metų išleidimas „Uk-o“ turėjo kaštuot apie 4000 rub.

O išleidimas knygučių teip-gi galėjo kaštuot apie 2000 rub. Prie to da reikia pridėti kaštus užlaikymo redaktoriaus „Varpo ir Uk-o“ apie 3000 rub. Tokiu būdu išleidimas „Uk-o“

ir knygučių galėjo kaštuot — apie 8 arba 9 tukst. rublių. Čion reikia paminėti taip-gi Dr. Bruožį, kurs nuo 1892 m. iki 1898 m. šelpė redakciją su savo pagelba priiminėdamas laiškus ir pinigus, kurie ateidavo į redakciją ir duodamas spaudinti nuo savo vardo „Varpą“ ir „Ukininką“, iki begalinės paimė jį privertė visiškai atsisakyti nuo kožno pasirupinimo dėlei visuomenės labo.

Apie įtarpą „Uk-o“ nedaug kalbėsime. Tik pasakysime, kad pirmuose metuose „Ukininkas“ ypatingai rupinosi apie pagerinimą ukės, apie mėsą, gyvulių ligas, turgavietes ir tt. Žinių iš Lietuvos pirmuose metuose yra labai mažai, apie valščių ir parapijų reikalus veik suvis nėr žinių. Valdžios „Uk-as“ neužgaudavo, tik velyjo skaitytojams prašyti leidimo spaudos. Su kunigas „Uk-as“ ėjo išvien. 1892 m. N. 2 „Uk-as“ kviečia „brolius kunigus persiųsti straipsnius su tikėjimui atsakančia pakraipa“. Bet vėliaus „Uk-o“ pakraipa persimainė: jis kas syk daugiau darėsi drasesniu prieš valdžią ir ėmė mokyti žmones nelaukti nuo valdžios nieko gero, bet tik priešintis prieš jos nedorus darbus; taip-gi neužilgo suiro vienybė tarp dvasiškųjų ir svietiškiųjų žmonių vadovų (apie 1893 m.).

Išleidimas „Uk-o“ nuo pat pradžių yra surištas su neįpasakytai didelėmis kliūtims ir painėmis. Dėlei spaudos uždraudimo „Uk-as“ turėjo įieškot prieglaudos svetimoje šalyje tarp svetimų žmonių. Sunku buvo atlikti „Uk-o“ reikalus išleistoju per savo redaktorius, nėra ir tie budami svečiai Prusose turėjo rankas surištas. Pradžia gyvenimo „Uk-o“ prasidėjo nuo didelės pinigškos aukos iduotos p. M. Jankui, kuris už iduotus pinigus isitaisė spaustuvi ir spaudino lietuviškus raštus. Bet nemislykit, kad tai darė už paskolinimą pinigų! Anaipol. Už spaudinimą laikraščių reikėjo mokėt skyrium. Nepraėjo ne 2-ji metai, kaip M. Jankus susibankrutijo ir pinigai žuvo rankose žmogaus, ant kurio išleistojai remė savo viltis. Į vietą pinigų M. Jankus gražino išleistoju šiek-tiek knygu, bet nė 10-tos dalies neatlygino skolos. Paskui spaudinosi laikraščiai pas O. v. Mauderodę, o nuo 1895 m. „Uk-as“ spaudinasi pas Schönke. Be to pradžioje buvo didelė stoka raštų. Redakcija tankiai skundėsi neturinti rankraščių. Gavimas rankraščių taip-gi buvo apsunkintas. Gromatnyčioje „Uk“ 1890 m. N. 10 red. persiprašo skaitytojų ir duoda žinią, kad gromatos, atėjusios ant adr. Vogelio nebuvo išduotos ir sugryžo atgal. „Uk-as“ matyt ne visuomet galėjo išeit laiku, nės red. tankiai dėlei to persiprašo skaitytojus persėrgėdama, kad būrę daug trukdinių“. Da daugiau apsunkintas buvo išleidimas „Uk-o“, kada pasididino persekiojimas lietuvių Maskolijoje

ir atsirado juodožiai pačioje Tilžėje tarpe Prusų lietuvininkų, kada ir prie tų judošių prisidėjo ir nelemtos atminties „Apžvalga“.

Kiek buvo skaitytojų „Uk-o“, kiek ir kas aukavo ant apšvietimo reikalų, kiek surinkta pinigų iš pardavimo knygu, apie tai suvis nėra žinių iš gyvenimo pirmųjų metų „Uk-o“, tai pasilieka paslaptimi. Nors ir žinota, kad redakcijos raštai yra pardavinėjame prusų kupčių be jokių ceremonijų, bet apsiginti nuo to pikto arba nemonėta arba ne norėta, arba nebuvo galima. Kadangi pirmuos metuose lietuviškų raštų visuomet pritrūkdavo ir kadangi iš „Uk-o“ išleidimų nebuvo veik nė kokios pinigškos naudos, per tai visa sunkenybė išleidimo lietuviškų raštų puolė ant ne didelio skaitliaus apšviestiesniųjų tėvynės mylėtojų — išleistoju.

Kas-gi buvo per vieni tie pirmieji „Uk-o“ išleistojai? Sunku būtų ir neparanku išpasakoti kaip užgimė „Uk.“ Bet suprantama, kad ne praščiokų širdise atsirado troškimas praplatinti mus tėvyneje apšvietimą, ne praščiokai siuntė raštus į „Uk-o“ red. ir ne jie dėjo pinigus ant „Uk-o“ išleidimo. Prie pirmutinių „Uk-o“ darbininkų prigulėjo a. a. Vincas Kudirka, kuris po savo raštais pasirašydavo „V. K.“ „Pažerių Vincas“, „V. Kapsas“ arba visai nepasirašydavo, jo ranka yra parašytas „Uk-o“ užvardyimas, jo ranka nupieštas paveikslas Ukininko-Kapso, kuris sėja sėklą ant tėvynės dirvos su vilčia užderėjimo.

Jis buvo vienas iš pirmutinių, ką suprato Lietuvos žmonių vargus, karštai troško jiems gero ir nesigailėjo truso ant jų apšvietimo nė tuomet, kada giltinė žiurėjo jam į akis ir laukė jo paskutinių dienų. Troškimas pirmutinių „Uk-o“ išleistoju, o ypatingai Vinco Kudirkos, galima aiškiai suprasti iš jo eilių „Skundos Artojaus“, kur autorius ant nusiskundimo vargšo artojaus atsako nuo vardo mokslo.

„Eik šian pas mane įieškot ramumo!

Aš iš mokysiu žemę priveikti,
Kad užderėjms būtų geresnis,
Nepatingėsiu rodų suteikti,
Kad kiekviens trusas būtų spartesnis.
Išreikšiu mislis žmonių piktuju,
Kurie iš tavęs išgriebt ką tyko
Atdengsiu visas žabangas jų —
Neslėpsis jokio pikto dalyko
Aš parodysiu, kad tai yr monai,
Jei save ponu esant kas mena,
Kad visi sviete yr lygus ponai,
Nės visuos, lygiai Kristus gyvena“.

Prie pirmutinių darbininkų „Uk-o“ 1890 m. prigulėjo taip-gi Juozas Kaupas, J. St. Augys, Pr. Ašakaitis, Lietuvos vaikas K. Gr. Šernas ir kiti. J. Kaupas nors ir nedaug rašė, bet davė

dideles aukas ant reikalų apšvietimo. Trusus tų vyrų jau pradeda suprasti Lietuvos žmonės ir pradeda laikyti juos už tai garbėje. Maža to, Lietuvos vargdieniai pradeda jau vaikščioti pirmųjų darbininkų pramintais takais, pradeda rašyti į laikraščius drauge su savo apšviestiesniaisiais broliais platina apšvietimą ir pratinasi aukauti ant jo ir savo skatiką, suprasdami, kad tai jiems patiems išeina ant naudos.

Žinių iš Lietuvos ateina dabar į „Uk-o“ red. gana ir daug ir tarpe rašėjų atsiranda ir toki, ką vos tik moka vadžioti su plunksna po popierą. Skaitlius skaitytojų žymiai užauga ir per tai prekė „Uk-o“ pigesnė pasidarė. Pirmuose metuose „Uk-as“ kaštavo per metus 4 markes, dabar prekė jo susimažino sulyg 2½ markių, nežiurint ant to, kad didumas laikraščio pasiliko tas pats. Jeigu skaitlius mus skaitytojų pasididys ir per tai prasiplatis susipratimas teip lietuvių, tuomet daug lengviau bus mums kovoti, ne kaip ikšiol, neprivalysime mes reikalauti spaudos nuo maskolių valdžios, nės galėsime naudotis iš savo raštu, išeinančių Prusuose teip-jau kaip dabar naudojamės iš maldų knygų. Susipratimas suves mus į vienybę, išnyks terp mus judošiai ir visos valdžios žabangos nueis per niek.

Prieš musų akis atsidarė dabar plati dirva lietuvių darbui, dabar mes matome, kad igyjimas spaudos ne suteiks mumis laimės, nesumažys valdžios tarnų sąvalės, ne išnaikys daugybės įstatymu, kurie kaip koki pančiai surišė žmogų atima jam laisvę rupintis apie savo reikalus ir paveda jį savvalei visokių Lietuvos prispaudėjų ir plėšikų, igyjimas spaudos nepermainys budo auginimo musų jaunumenės, žodžiu sakant neprasalsy šaltinio viso pikto, nės tuom šaltiniu yra atstumimas žmonių nuo tiesos prigulėti prie išleidimo įstatymų. Supratimas šitų tiesų, t. y. tiesų politiškių, kas syk daugiau platinasi terp žmonių. Ateinantieji metai daugiau parodys mumis musų paniekintas tiesas ir da daugiau suteiks mums spėkos kavoti už tas tiesas. Pirmutiniai „Uk-o“ darbininkai pasėjo gerą sėklą ir dirva išduoda kas-syk geresnius vaisius. Dėlto tai buna už tai garbė!

Uk-o Red.

Korespondencijos.

Suvalkų gub.

Iš Lenkijos pareinia žinia, kad nekurie komisionariai rengiasi užvesti da naują sunkenybę ant žmonių: nori įtaisyti žmonėms skaitymus. Turbut darytų tai teip — kokioj nors labiaus atlankamoje vietoje „čainėje“ ar kanceliarijoje arba izskaloje koksai gudas (tas pats komisorius, učetelius, popas ar kas kits) apsišauktų skaitysiąs puikias istorijas, idant kodaugiausiai žmonių susirinktų. Žinoma, kad jeigu skaitytų

mus kalboj ir apie naudingus daiktus, tai būtų gerai. Bet bėda tame, jogei tie skaitymai bus mums visai nenaudingi, nės žada skaityt ne apie ukę, ne apie gydymą ar auginimą, ne apie gamtą, bet tik apie ciecoriaus gimines: o nuo tokių žinių mums ne bus nė šilčiaus, nė šalčiaus. Suprantama, kad toki skaitymai šiek tiek pinigų reikalauja. Taigi gal rundas paprašyti nuo giminų, kad duotų pinigų ant tų skaitymų. Ziurėkite, kad ant tų burliokiškų skaitymų neduotumėt nė skatiko ir niekas neikit ant jų!

Raibis.

Naumiestis Su dideliu širdies skaudėjimu danešu, kad po sunkiai ir ilgai ligai, 16 d. ant 9 vakare numire Dr. Vincas Kudirka. Biografijos nabašninko Kudirkos nereiktų nė rašyt, nės jis apsigarsino su savo darbais netik tarpe lietuvių, bet ir tarpe svetimtaučių. Laidotuvės velionio ir ta valanda kad „jau numirė“, pereis ir išnyks iš galvos, kaip išnyksta vėjas, bet garsingus jo darbus ant lietuviųstės dirvos laikus guodonėj ir atmis lietuviai per amžius. Dr. Kudirka nesigailėjo persiskirt su šiuom svietu: kad ir kalbėt jau negalėjo, bet iš veido jo matyt buvo, kad linksmi žengia į aną svieta, nės ką buvo užmanęs padarit dėl lietuvių, tai ir padarė. Velionis Kudirka tarytum nebuvo sutvertas anot tos pasakos, „iš molio“ bet iš stipriausio plieno. Tas žmogus budamas kelis kartus areštavotu, ir prie tam kęsdamas nuo išėjimo iš universiteto džiovos ligą, niekados nenupulė ant dvasios, bet dirbo dėl gero lietuvių kiek galėdamas, ir ragino kitus prie darbo. Da sykį atkartoju, kad Dr. Kudirka numirė, bet jo darbai nenumirė ir bus per amžius atmintyje lietuvių.

Antanas Ant. . . kių.

— Skubinu suteikti jums žinią, kad numirė Dr. V. Kudirka 16 lapkričio, 9 adynoj vakare. Prieš tris valandas buvo pašauktas gydytojas Grabauckas ir da šits sako į aną šiteip: pažiurėk drauge jau mano kojos ima stingt ir tint. Dr. Grabauckas klausęs, ar nereiktų kunigą parvest, o jis atsakęs, kad būtų gerai. Kol arklius sugaudė kol-ka tai perėjo 2 adynos. Kunigas atvažiavęs klausė po kelis kartus ar pats prašė kunigo; kiti atsakę kad pats. Pasilikęs kunigas klausė jo ką, ar ne tai ne žinia, tuomet ligonis buvo silpnas. Paskui kunigas davė paskutinį patepimą. Subatoj 18 d. lapkričio buvo laidotuvės 11 ad. priešpiet buvo mišios, o ant 3 išlydėjo ant kapinių. Grabas buvo juodas aksominis, su baltoms žvaigždėms, buvo puikus vainikai. Kaspinau buvo tikri lietuviški, raudoni, geltoni, melynai ir balti.

J.

— Pradžioj spalį mėn. valdžia atidengė pas mus arbatinę („čainaja“) dėl

žmonių. Mat gudų valdžia, besirupindama apie žmones, įtaisę arbatines, kad geriau pritrauktų juos prie savęs ir kad žmonės paliautų gerti degtinę. Geras užmanymas tai nėra ką, o ypatingai dėl keleivių tai visai puikus dalyks, nes už kelis grašius žmogus tiek atsigeria arbatos kiek tik telpa, bet tas jų užsimanymas turi ir blogas puses. Į katrą tik pusę nepasisuk, tuo gudą užnudi: pardavėjas — gudas, paveikslas Motinos-Dievo — gudiškas, prekės iškabintos ant sienos gudiškos, laikraščiai ir knygos ant stalo gudiškos. Iš to viso matyt, kad valdžios užmanymas yra tas, kad tik kogleičiau išplatyt Lietuvoj gudišką sėklą. Žmogus nemokėdams gudiškai gali vis prašyt pardavėju „Duok man arbatos“, o tas išiziojęs, kaip ožys, saviškai klausia „čto tebie nado“; tai da gerai, kad pas mus, pati pardavėjo ir tarnai moka lietuviškai, tai pataikius ant jų gali gaut arbatos, bet ana Vilkaviškij policija iškabino apgarsinimą gudiškai, kad arbatinėj, negalima kitaip kalbet ir prašyt arbatos, kaip tik gudiškai. Neperseniai, viršininkas gubernijos, užėjęs į arbatinę, užtėmyjo aną apgarsinimą, ir negana ką davė pipirų paviečio viršininkui, bet paliepė tuojaus nuplėst nuo sienos apgarsinimą ir akise viršininko, įkalbėjo pardavėjui, kad kokioj kalboj žmonės prašys, tur but kogleičiau išpildyti jų norai. —

— Naumiestyj yra du raudonsiuliai, kurie kaip dieną, teip ir naktį visur šnipinėja, ar neužtėmys ką skaitant lietuviškus laikraščius. Ne gana ką jie aplinkui šnipinėja, bet netingi nueit ir į Širvintą ir ten landydami pakampėms tėmyja, kur katras užėina, o patėmyję, kad kas iš lietuvių užėję yra į tokią vietą kur galima gaut lietuviškų knygų ar laikraščių, veik lenda ir klausinėja, ką pirkę; bet nė vieną dar tokiu budu nesusekė, tik žinoma, jau tada tokį žmogų labiau daboja ir skaito jį už „nebžugonadežna“ —

Gryztancius iš Širvintos, veik kiekvieną peržiuri ant kamoros, o raudonsiuliai nuo tokio peržiurėjimo yra luosi, buk nežino ant kamoros, kad jie gabena visokius daiktus iš užrubežių netik dėl savės, bet ir žydams teip apsirovę, kad ir siulės jų gal trukt, tik nieks anų neužkabina, nes mat ir į užrubežę gal eit dėlei reikalų „šlužbos“. Žinoma, vis-gi šioks toks pelnelis, kam čia žmogus tur grįžt tuščias jug žino, kad jį ant kamoros neklaus ar nėra ko pas jį, o ant galo da gal ir koki lietuvį į savo kilpas įvyt. Kaip nusibosta į Širvintą eit, tai jie kitokiu budu sau pelną atranda. Miesto gyventojai, ką tur laukus, tur visados duot raudonsiuliams arklius išvažiuot į pavietį, bet raudonsuliai tur parodyt teip vadinama „otkritii list“, kad jie važiuoja su reikalais t. y. iš paliepimo vyriausybės, tik

to ląpo niekada ir nereikalauja, nes kaip žandarui gal kas priešintis, arba paklaust ar jis tur ląpą. Dėlto naudojasi iš to kaip galėdami, kur tik prireiks raudonsiuliui kur nuvažiuot su savo veikalais, ar į svečius, arba ant krikštynų, tuojaus eina į policiją ir reikalauja arklių. Ten pasako raudonsiuliui kas tur duot, t. y. kam iš eilės išpuola. Tada raudonsiulis eina pas tą žmogų, ar žydą ir gavęs arklius važiuoja kur jis nor, o tankiausiai teip buna: neturėdamas niekur jokių reikalų, reikalauja arklius, o gavęs žinią, kas tur duot, nueina pas tą žmogų ir sako, kad jam išpuola duot arklius, nes jis tur važuoti į Šilgalių valščių arba nor kitur; bet jeigu tas žmogus duos raudonsiuliui du, arba tris rublius, tai jis tur kitus arklius, nes esąs iš ano krašto žmogus, su kuriuom nuvažiuosęs. Žmogus, ypatingai darbimetyj, arba esant bjauriam keliui, su noru sutinka duot raudonsiuliui ir tris rublus, kad tik arklių nereikėtų duot, o vis-tik bus užrašyta, kad jis savo atliko. Zandaras gavęs nuo žmogaus tris rublius, eina sau namon ir niekam nesirodo, tarytum batų išvažiavęs į pavietį „po dielam šlužby“. Tokių ir da bjauresnių atsitikimų yra labai daug, ir visi ant jų pasielgimo žiuri per pirštus, nes bijo, kad gal prie jo prisikabūt. —

Akyva yra žinot, kad žandarių bijo da-gi toki ponai, ką turi savo rankose valdžią.

Pas mus Naumiestyj, jau nuo seniai yra ugnies sargyba, susidedanti iš kelių dešimčių sąnarių, žinoma, iš vietinių gyventojų, nežiurint kuom jis ne bus: žydas, ar vokietis, kataliks, ar gudas, visi lygiai tur vilkt uždėtą jungą. Apart to, gyventojai, ką turi laukus, kasmetas tur mokėt po 3 rublius, ir tokių pinigų susirenka gana daug. Iš jų perka reikalingus daiktus prie ugnies, drapanas sąnariams ir tt., bet da kasmet lieka po kelis šimtus rublių. Sąnariai minėtos draugystės tankiai susirenka pabandyt kaip elgtis užėjus gaisrui; kas pirmiau atbėga ant balso, apsiredęs ugnadrapanėms, tas gauna nuo viršininko pagyrimą, arba iš tų pinigų vaišinimą. Toliaus, kaip žinia, visoj Lenkų Karalystėj yra t. v. ugnapinigių draugystė, iš kurios padegėlis gauna pašalpą, atsakančią mokėjimui jo į tą draugystę. Taigi ta draugystė, norėdama palaikyt pirmutinę draugystę (žinoma, esant ugnasarginei draugystei, mažiau buna atsitikimų ugnies ir atsitikus anai, velei bus numalžyta), tiems katrie išgirdę balsą šankiantį ant ugnies, atbėga pirmiau ir rupinas iš visų spėkų gesint ugnį, duoda piniginę pašalpą, nuo 5 iki 25 rublių, bet katrie užpelno ant tokios pašalpos tur but perstatytu paviečio viršininko. Dėlto ir mus žandarai, nežiurint kad jie ne yra sąnareis, ugnesarginės draugys-

tės o kartais atsitikus gaisrui suvis nebuna namie, visados buna perstatytai viršininko ir zinomas daiktas. gauna visados pašalpą. Išgirdęs apie tai žandarų viršininkas, uždraudė, kad žandarai butu perstatomais prie pašalpos, nės suprato, kad jie tokiu budu apvagia ugnies gesinimo draugystę ir kad surištos buna jų rankos šnipinėti apie darbus paviečio viršininko ir tokiu budu mus raudonisiuliai ant visados atsiveikino su tuom pelnu. Dabar viršininkas labiau bijos, kad nešnipinėtų apie jo lupimus (*oziatkas*) nuo žmonių.

— Čion pridursiu kelis žodžius apie laidojimą Dr. Kudirkos.

Numirus Dr. Kudirkai, 16 d. lapkričio, tuojaus tą patį vakarą buvo išsiųsti telegramai pas gimines pažistamus ir draugus velionio. Susirinko toli ne visi. Stebėtina kad veiknieks neatvažiavo, nė iš Vilkaviškio nė iš Senapilės. Neatvažiavo nė tie, pas kuriuos silsėdavos po keles nedėlias vasarą. Matyt žmonelės bijojo, kad valdžia nepaskaitytų jų už „*noblagonadežnych*“.

Laidojimas kuno buvo subatoj 18 d. XI po pietų apie 3 valandą. Gana gražus burelis lietuvių nulydėjo ant Meišių kapinių. Visiems tiems, kurie nepatingėjo atkeliaut ir nesigailijo nė truso nė kaštų ypatingai p. Krašaukienei, Druui, Staugaičiui ir Druui Grynevyčiui, vardan Dro. Kudirkos ir jo giminių, prisijūnčiu širdinga „ačiu“.

Antan Ant-kii.

Griškabudis. (*Naumiesčio par.*) Pas mus kiekvienam bažnytkiemyje ant žiemos atkeliauja po kelis kailedirbius — maskolius ir išdirba kailius. Pasėdėję per žiemą jie, kaip patys prisipažįsta, parsiveža namon po keles dešimtis rublių gryno pelno. Ne gana to, jie apsižiurėję ima net verstis ir pardavimu supirkę pas mus kailių. Mus avių kailiai per rankas tų maskolių nueina net į Nižnį-Novgorodą.

Kodėl mus lietuviai nepaima į savo rankas išdirbimą kailių?

Grigas.

Kedainiai. Milžinišką palikimą neužilgio gausiant neturtingi šlektos Petruškevičiai, apagardoj Kedainių apsigyvę. Da 1831 metuose iškeliauo nekursai Pranciškus Petruškevičius į Suvienytas Valstijas Amerikos ir pastojo į kariumenę. Už vyruškus jo darbus karės laike rundas jam padovanojo didelį gabalą žemės pagal upę Mississipi. Keliems metams praėjus Petruškevičius pasimirė palikęs da ir pinigais geroką sumą. Žemė nuo tarpu ėmė brangyn eit, ir Petruškevičiaus gabalaus lauko dabar sveria baisią sumą pinigų. Tik vienų procentų nuo žemės ir nuo sumės dabar gaunasi kasmet į 2 milijonu.

Ansai Petruškevičių numirė bevaikis, tai-gi visi jo turtai pereina ant jo brolio vaikų ir

anukų, šitie savo laimę dasižinojo tik prieš kelis metus iš Amerikos gazetų ir dabar su pagelba advokato rupinasi apturėti tą brangų palikimą. Advokatui suderėjo duoti penkta dalį sumo. Petruškevičiai ir po šiai dienai užsiima ukės darbais ir nuo aplinkinių nkininkų nieku beveik nesiskiria. NV.

Senapilės pav. *Kelmynė* yra tai neseniai įvykęs kaimas netoli Sasnavos; prieš 60 metų čia buvo giria, o paskui giria tapo iškirsta ir girios vietą užgyveno žmonės, iš visur susirinkę; į čion prisirinko valkatų ir judošių iš visų pusių, kaip antai Paulia-antanis, apie kurio sėbrystę su Marma-Džiarabu, garsum judošium, jau „Uk“ rašė.

Visa Kelmynė tapo padalinta į tris dalis: į Pengliškę Pavenglį ir Barštinę. Nekurie Kelmynės bagočiai, kaip antai Gavulis Baitnikus, Ruškys ir Černius neužsiganėdino iš to, kad jų kaimui negraži pravarė Pavenglės buvo duota ir užsimanė iš Pavenglės padaryti „Bajoriškę“, o nuo „Bajoriškės“, kad ir jie patys būtų „bajorukai“. Išsikaštavo visur bevaikščiodami apie 150 r., o iš Pavenglės „Bajoriškės“ nepadarė ir patys „bajorystės“ neigijo. Tai mat kaip, musų „klopai“ norėjo būti ponais-bajorais! meto pinigus ant niekniekių, duoda maskoliams kyšius, o kaip lieka teip lieka *klopais!* Vai jus Kelmynės mulkiai, susidėkite keletą rublių, parsigabenkite „Ukiniką“ „Tevynės Sargą“, iš jų apsišviesite, tai tada nereikalausite daugiau nė „Bajoriškės“, nė patys nenorėsite būti „bajorais“!

Garsum judošius Marma-Džiarabas tankiai dar atsilanko apie Sasnavą pas savo kišaninius gimines. Mat jis, dar budamas Sasnavoje mokintoju, paskolino daugeliui aplinkinių ukininkų pinigų; dabar tankiai atkeliauju juos kankinti už palukius. Atlankindamas snipinėja, ar neprilaiko kas lietuviškų laikraščių ir knygų. Sasnaviečiai bukite atsargus su Marma-Džiarabu, nės jis už pinigus priguli prie paslaptinės maskolių policijos, jau sykį jums pasirodė, kas jis yra per paukštis, užvesdamas ant jus žandarus ir kratas. Saugokitės teipogi ir Paulia-antanio, nės jis kas mėnesis keliaujas pas Marma-Džiarabą į Levkintanus ir pasakoja ką tik žino apie jus!

Sasnavoje jau daroma yra parapija; ikšiol Sasnava prigulėjo prie Senapilės, ale dabar jau žmonės, pamatę, kad Sasnavos bažnyčia griuva, nės nėra kam jos pataisyti, susimislyjo sutverti parapiją; ant pataisymo Senapilės bažnyčios sasnaviečiai, kaipo parapijony, turi dėti pinigus, o ant Sasnavos bažnyčios, kaipo filijališkos, visai maskoliai nepavelyja rinkti aukų; jeigu kas privatiškai kiek paaukoja, tai ir gerai! Senapilės kunigai nenori, kad Sasnavoje būtų parapija ir gąsdina, buk sasnaviečiams daug

kaštuos ir jie nevalios pastatyti naujos bažnyčios, ale sanaviečiai nežiuri rupinasi kiek galėdami. Jau raštai yra išsiųsti į ministeriją Vidaus Dalykų. Nėra ko sasnaviečiams teip labai bijotis: bažnyčią butinai reikia statyti, nės ši medinė jau griuva; kaip parapija bus, tai visi žmonės dės po kiek per kelis metus ir ant galo prisirinks pinigų iki valiai. Girdėt, kad Sasnavos Kurtinaitis ketinęs duoti dykai šešis margus lauko prie Sasnavos, bažnyčia, tai dar geriau bus, nereikės pirkti lauko. Sasnaviečiai rupinkitės, jieškokite, o kas jums priklauso tai ir atrasite.

Šiomet Senapilė tapo įsteigta moteriška 4. klasių progimnazija; uždėjo ją maskolka p. Rozumeičikienė, pati p. Rozumeičiko vyriškos gimnazijos mokiniojaus. Dabar mūsų ukinikai gali leisti savo mergaites į tą progimnaziją mokintis. Tikėjimo dalykus lenkiškai išguldė kunigas Senkus; gaila, kad ne lietuviškai! Kunigas Miknevyčius norėjo išguldinėti gudiškai ale Seinų vyskupas jam nedavė. Kada tas gudiško raugo prisigėręs kunigas pames savo piktus darbus? Rodos Seinų vyskupui reikėtų su kun. Miknevyčium apseiti kaip Dievas prisakė; ko teip ilgai laukti! A-a, laukia vyskupas iki kunigas Miknevyčius datarnaus iki emeriturai; ale rasi Dievs to nedaleis-atsiras kokia nors kita Teporek ir išpils kailį su lazda prie altoriaus laike mižių ir kunigui Miknevyčiui, kaip tai atsitiko su kunigu Duborskiu Veiveriuose.

Randonikis.

Pilviškiai. (*Marijampolės pav.*) *Traktierinės ir bandutės.* Ušėjus monopolii ant degtinės, kaip žinoma, visos pirmbuvusios (žydiškos) karčiamos gavo galą. Vieton jų-gi tuojaus atsidaro tam tikros rando degtinės krautuvės ir podraug kriščiioniškos traktierinės. Turbut, kiekvienam iš mūsų pirmučiausiai puolė į akį šitose naujose karčiamose mažos bandutės, pridamos arba, teisingiau sakant, brukamos per prievartą žmonėms prie degtinės. Jeigu kas nori išsigerti degtinės ir ima didesnę ar mažesnę tam tikslui bonkutę, tai traktierininkas, duodamas degtinės butinai prideda bulkutę, ir už tą bulkelę paskaito penkskatikį, o jeigu žmogus drįsta nuo to priedo atsisakyti, tai tokiame nė degtinės neduoda sakydamas: „eik sau į manopolinį kromą ir lakk degtinę ant mėšlyno!“ Kodėl žmogus nenori bulkutės tai aiškus dalykas: pardavikas už tą bulkelę atima penkis skatikus, o jįje varta tik du skatiku, nės už tiek galima gauti pas kiekvieną pyragininką: priėgtam žmonės (kaimiečiai) daugiausiai turi savo užkandį, duonos arba šaip ko, tai kam-gi jam ta supintusi bulkutė? Vienok traktierininkai kišo ir tebekiša tas bulkutes da ir po šiai dienai, bet jau ne su tokia begėdiška prievarta, kaip pirmiaus,

ypačiai, turbut dėlto, kad atsiranda terp žmonių išmintingesni ir stačiai atsisako nuo tokio priverstaujamo priedo, o nežiurint ant to, degtinės turi duoti, nės pilną tiesą turėtų skustis ant pardaviko tam tikrai valdžiai, jeigu ansai dėl atsisakymo nuo bulkutės, atsakytų jiems degtinės, ir žinoma, jisai butų nubaustas. Kur-gi nekiš traktierininkas bulkutę, kad jisai, kaip augščiau matėmė, turi iš to labai puikų pelną: jug bulkutė jam pačiam neatsieina nė po du skatiku, nės už visą šimtą bulkelių pats moka pyragininkui tik 80 kap., o nuo žmonių atlupa net penkis skatikus — tai gryo pelno kiekviena bulkutė jam duoda tris skatikus su viršum t. y, turi pelno 150 procentų.

Tulas žmogus man pasakojo, juog neseniai sude Budkoje (rašosi Dembova-Buda Marijampolės pav.) buvus byla vieno žmogaus su traktierininku dėl bulkutės. Traktierininkas, duodamas degtinę, kišo žmogui minitą bandutę, šisai-gi to priedo visai nepriėmė, — bet išgerus žmogui paduotą degtinę ir mokant pinigų už tai, šinkorius pasiliko iš suteiktų jam pinigų netik už degtinę, bet ir už nepriimtą bandutę. Tada žmogus paduoda tą begėdį į sudą ir už savo nedorų, sauvališką pasielgimą šinkorius tapo prigulinėiai nuštriuopuotais ir turėjęs sugrąžinti tam žmogui, kas priguli su sudo kaštais, Tai tau ir bandutė! *Gulbinas.*

Pilviškiai. *Kareivių revijos. Pabaiga svieto. Kareiviškos kunščios smarkumas ir pečių pajiegumas.* Pradžioje lapkričio m. apie mus buvo kareivių revijos. Apie tas revijas vietiniai gyventojai nieko nežinojo, o jeigu ir žinojo — tai tik kelintas, per-ką daugumą pusėtinai nugašdino netikėtas užplaukimas didesnės minios kareivių. Jug nebutų da teip nusigandę, kad ne ta laukiama 13 d. lapkričio svieto pabaiga; tik spėjo išgirsti smarkų kanuolės (armotos) šuvi, nės kareiviai keletą kartų šovė, tai daugumas persigandę bėgo iš pastogės, laukan ir parsipuolę ant kelių ėmė žegnotis ir melstis prie Dievo. Viena moteriškė, sako, ėjus per kiemą su ašėčium vandens ir tik pliuptelėjo iš armotos, tai pati sugriuvus ant daigto ir molinis ašočius nuėjęs ant šukių; kita-gi moteriškė teip smarkiai ėmus rėkti, kad net išgašdinus visus namiškius. Davatkos-gi šoko burnytis ant kunigų,* kodėl jie išaugšto neužsakė bažnytėlėje, kad tą ir tą dieną bus svieto pabaiga. Žodžiu kanuolės šuvis daugumą lengvatikių ir bailesnių žmonių gana nugašdino: daugumas mat, pamislyjo, buk tai žvaigždės jau puolančios iš dangaus ir apreiškiančios žmonėms „sudną dieną“, ir klausė

*) Bereilalo burnija ant visų kunigų, nės tuli pasakojo, jogei pradėjus žvaigždėms kristi gali ir sudo diena pastoti

ausis ištempę, ar neišgirs katram krašte šv. Mykolo trimitos; o kas-gi butų pasidarę su tais bailiais sutvėrimas jeigu į tą tarpą koks piemenukas butų pustelėjęs į ragutį? Tai da Dievo meilė, kad ne sekminių rytas. Taigi, rodos, kanuolė gana smarkiai šauja, kad net langai dreba, bet-gi kareiviška kumščia smarkesnė da ir už kanuolę, nės nu kanuolės kaip sakiau, langai tik dreba, o nuo kareiviškos kumščios subyra į trupinius; gal, nė vienas netiki šitai teisybei, o tai mano teisybė tikra: apicierai su kareiviais pačiam vidurnaktyje atsibaldė pas vieną ukininką ant kiemo ir priėję prie lango keli apicierai ėmė šaukti, mušdami į stiklus; žmogus, išgirdęs barškinant į langą, paklausė kas ir konori? Ar sakėsi apicierai, ar ne, kas per vieni ir ko barškina, — nežinau, bet žmogus jų neleido vidun, nės bijojęs, kad nebutų koki plėšikai: tada svečiai išdaužė stiklus ir patys sulindo į stubą; mat, jiems reikėjo prie žiburio pasižiūrėti į planus. Ar-gi ne galingesnė kareivių kumščia už jų kasmolę? Tam ukininkui padarytos skriauduos neatlygino. Ne tik maskolių kareiviška kumščia yra dauggalė, bet ir jų kareiviški pečiai nė kiek ne menkesni; manding, kad pasipriešintų tai ir kalną nuverstų savo galingais pečiais, o ypačiai, jeigu anapus nepereinamo kalno, jautų jie bosą „garielki“ (baltakės)? Štai vidurnaktyje kareiviai atsibaldė į Pilviškių purvynmiestį: vienur mušė į langą kitur, bet niekur jų neleidžia, nės pats įmiegis; pagalios kas-žin' kas parodė, kur traktierinė ir tuomet drąsiai priėję prie jos ištikrųjų ėmė belsti kumščiomis į duris. Čion pamatė, kad durys ne langas ir kumščia nebevalios sutrupinti, ėmė apicierai versti duris pečiais ir išlaužė, bet ant nelaimės pataikė į koridorėlių kur vėl rado duris į pačią karciamą. Netrukus išlaužė pečiais ir antrasias, nės traktierininko prišaukti negalėjo, tik ant savo laimės nuvertė su durimis ant grindų mažą spintelę su saldziaja, kuri kabojo ant durų. Spintelei nupuolus nupuolė podraug ir suplėškėjo bonkutes su saldziaja ir turėjo apicierėliai užmokėti traktierininkui už saldziają, kiek verta. Sako, tie apicierai su galingais pečiais davę turgavoti traktierininkui tą naktį už kelioliką rublių, nės po tokiai baisiai kovai su langais ir durimis ne mažai buvo ištroškę „garielkos“. Išmintingai pasielgtų tasai ukininkas, kad pasiskųstų augštesnei valdžiai kareiviškai ar administracijai, kad visai išnežinių priegtam naktį atsibastę kareiviai daužo langus.

Vanags iš P.

Budka (*Starpolės pavieta*). Iš čionai pareina žinia, kad šiame rudenyje policija padarė reviziją pas Budkos vaitą Matukevičių ir atrado lietuviškų knygų. Budkos vaikelis labai

mėgdavo valdžiai pasitarnauti ir vargu buvo galima jį nutarti prilaikant lietuviškas knygas. Net suvis kitaip apie jį kiti mislydavo, jogei jis pats galėjo kartais liežuvį pakišti ir žmogų į bėdą idėti. Taigi, niekas dabar nenori tikėti, kad atrastos pas vaitą knygos jam prigulėtų. Greičiausiai jam įtaisė tas pinkles jo raštininkas Kinderis, nės abudu jau nuoseniaus nesutikime gyveno: tai turėjo Kinderis gyvenime vaito lietuviškų knygų padėti ir policiją ant kratos užtraukti.

Kapininis.

Vilkaviškis. Pasibaigė jau „liosai“, t. y. ėmimas naujų kareivių į kariuomenę. Nors dabar jau žmonės yra gudresni, vienok da dažnai duodasi prigaudinėt visokiems apgavikams. Štai sueinu vieną vaikiną likusi nuo kariuminės liuosu. „Ar nepaėmė! „ką paims, kad 200 rub. įpyliau.“ „Ar visai sveikas buvai?“ „Et, ne visai, nes viduriai truputį yr išsiveržę.“ Reikia žinot, kad vidurių išsiveržimas yra tokia liga, kuri visai nuo kariuminės atliuosvoja. Kitas vėl davė 300 rub. turėdamas randą ant tiessės akies. Šita yda irgi visai atliuosuoja nuo vaisko. Paklauskite gal, kas ima. Ale aš jus paklausiu, kas neima. Ima kuone visi, kas tik priguli prie tos komisijos.

Aidas.

Puodžiškė, Marijampolės pav. Liepos mėnesyje šių metų vieną naktį pasidarė didelis triukšmas Puodžiškės kaime: mat, atėjus kuopa vyrų su aržuolinėmis lazdomis kulė miegančius ant kluono Starkaukučius. Iš pradžių riksmas buvo didelis, kaip skerdžiamųjų meitelių, bet kada lazdos į jų galvas jau suvis sutruko, tai ir viskas nutilo. Vienas iš ateivių stovėjo prie durų, kad nieks neišbėgtų, o du užlipę, mušė kiek tik ištengdami.

Kada-gi tamsybės nakties išsisklaistė ir rytas atėjo, tai Starkaukynėje teko matyt du pusgyviu Starkaukučių, teip juos žmonės vadina, nors viens ir kitas turi viršaus per dvidešimtį metų; galvos jų buvo neišpasakytai sužeistos ir visas kunas kraujais aptekėjęs. Rodėsi labjaus panašus į lavonus, negu į gyvus. Matyt, kad norėta buvo jiems gyvastį atimti.

Ir kas juos teip nežmoniškai sukulė? — Tai jų lochas patėvis su pasikviestais dviem draugais. — Sumuštųjų vienok anaiptol nieks nesigaili. Ba buvo tai palaidunai, ką naktimis trankydavosi po kaimus, ir telkdamiės į kuopas, darydavo žmonėms visokias skriaudas. Drauge su Starkaukučiais gavo į kailį ir viens jų draugas su jais gulintis.

Tokių, kaip Starkaukučiai, ant nelaimės, jau daug priviso mūsų nuskriaustoje Lietuvoje.

Ba maskoliai, turbūt, to tik ir nori, kad žmonės nesutiktų, peštųsi ir muštųsi. Tokiame drumstame vandenyje jie patys sau geriausiai žuvis gauda, atvažiuodami pažiūrėt, neva tyri-

nėdami, imdami nuo rundo už tai dieninius pinigus ir akisi žmonių darydamiesi jų geradėjais. Paklaustum gal, mielas skaitytojau, kokios pasekmės to mušio? rasi piktadėjai didei valdžios nubausti tapo? — Kas davė! Neva suėmė juos visus, palaikė porą sanvairių kalėjime, bet ir vėl paleido. Laikė, mat, juos kalinėje tik likolokaik Starkaukučiai nepasveiko. Dabar-gi šitie išgiję, žada savo „geradėjams“ nepasilikt skolingais ir tuomi pačiu ginklu, tik da smarkiau, atkeršyt; ba sako, maskoliai už tai nieko nedaro.

Mat, kokių sulaukėme laikų mūsų nukriaustoje Lietuvoje! Tegul tik butų atradę pas žmogų kokią nors nekalčiausią lietuvišką knygutę, tai butų gaujos žandarų subėgę, butų žmogų kaip koki nevidoną suėmę, i ilgą kalėjimą Kalvarijos įmetę, ir da-gi tuom nepasikakindami i gilumą Maskolijos ištrėmę. Žodžiu sakant, butų maskoliai padukę, o dabar, tikrus kaltininkus, — galvažudžius, kaip bematai paleido!

Tai-gi ir matome karčius to maskoliško jungo vaisius . . . *Kelmelis iš Šilakovo.*

Vilkaviškio par. 29 d. rugsėjo buvo krata pas Juozą Punišką *Kybartuose*. Atlėkė žandarų viršininkas su žandais ir žemskiais, iš viso apie 9 vyrai, apstatė Puniškos triobas, kad kas ko neišneštų ir pradėjo griozd po komodas stalčius, jieškodami lietuviškų knygų. Radę fotografiją vieno kunigo, klausinėjo kas per viens, bet imte neėmė. Jieškojo knygų teip-gi po klėtis po kluonius, bet nieko nerado. Nuilę sugryžo, pykdami ir nuleidę nosis. Žmonės sako, kad Punišką apskundęs vienas girtuoklis. Kas tas per girtuoklius, nežinia.

Sergėkitės, vyrai, piktų žmonių ir grasinkite juos visokiu budu nuo skundimo. *Patinas.*

Kalvarija. Čionai kalėjime da sėdi dabar septyni lietuviai už lietuviškus raštus: 1. Kazys Kizelevičius iš Rudaminos, 2. Vasiliasukas nuo Liudvinavo (buvo mokintojum Petrakavo gub.), 3. Jasaitis ir-gi buvęs mokintojas, 4. Juozas Paršaitis, 8-tos kliasos mokintinis Starpolės gimnazijos, 5. Juozas Rimša iš Margių kaimo (sėdi jau pusė metų), 6. Opanavičia iš Kauno gubernijos. Šitas žmogus serga, ale ji-vis-tiek laiko blogoje kamaroje, kur mažai šviesos turi. Septintą-gi atgabeno iš Veiverių seminarijos, vis pagal Jasaičio laiškus. Turbut da ir daugiau atvarys, nės vis randa bekrečiant laiškus, pagal kuriuos vėl eina kratos ir teip toliaus. Kiti, girdėt, jau pabėgo dėlei tos Jasaičio istorijos, nės butų suimti buvę.

27 d. spalio mėnesio išėjo atsėdėjęs 3 mėn. Antanas Bajoraitis iš Pakuonio, kuris gavo 4 mėnesius sėdėt už knygų pardavimą. Pernai pas jį rasta skrynja maldaknygių ir daug

abrozelių su maldelėmis. Abrozeliai buvo jam sugrąžinti, o už knygas reikėjo atsėdėt ir daugiau nieko. 26 d. spalio m. išleido Balbaką iš Kybartų. Tas keikdamas išėjo. Jis keikė ir valdžią ir lietuvius, kurie tokias gazietais išmislija. Jis išrastas nekaltu. 1 d. lapkričio atvažiavo koks tai maskolpalaikis, išdalino kaliniams knygų pamokslus pasakojo. Knygų atsivežė maskoliškų, vokiškų, lenkiškų, žydiškų, ale lietuviškos tai nės vienos. Kaliniai vienok tas knygas ant popirosų apverčia: mat jiems uždrausta rukyt, tai jie lapus knygų tų suka, kemša tabaką ir darosi popirosus. Knygos tos buk ir po teisybei niekam netikusios, tik ant popirosų, ir kunigai jas draudžia skaityt. Bet ne visus kalinius leidžia prie to gudo, pamokslų sakytojo — politiškų, t. y. už lietuviųšę paimtų neprileido.

Kibirkštis.

Vilkaviškis. Pradžioje spalio m. „akieščikai“ pagavo ant rubežiaus su kontrabanda vieną lietuvišką knygų nešėją ir nuvarė i Kybartus ant kamaros; čion jį iškio i „kozą“, bet po nakčiai koze jo neberado: mat, nelaimingoji auka, turbut, stebuklingu budu, išsprudo iš lastos ir nuvėjo savais keliais, o maskoliški „skalikai“ da nėra teip labai uoslus, jogei galėtų, suosti jo pėdsaką ir nusivyti paskui.

Vilk.

Pilviškiai. (*Marijampolės pav.*). Maskoliška blaivystės draugytė Pilviškuose, kaip ir kituose miestuose ir miesteliuose ir bažnytkiemiuose, jau nusamdė namus arbatinei, kurią jie vadina „narodnaja čainaja“, ir neuilgo jau busianti atidengta. Toje „čainėje“ parsidavinės tiktai arbata ir užkandžiai: priegtam tenai laikys dovanai skaityti menkos vertės ir mums nesuprantamas maskoliškas knygas ir gazietais. Kas tas knygas skaitys? Vienas Pilviškių žydėlis — pasakė, buk skaitysę tiktai čigonai, nės jie tie neturi jokių ir nemoką skaityti, tai jiems tiks ir tokios. Tai-gi, maskolių valdžia, neva platindama tarp mus blaivystę, kaip gyvai rupinasi pavidale arbatinių išteigti kromus maskolystės visur. Lietuviai! kiek galint, mažiaus gerkime degtinės, o arbatos velik atsigerkime namieje, nės atsieis daug pigiau ir pridoriau, maskolių-gi blaivininkai tegul sau laka savąją; priegtam knygų mes turime užtektinai lietuviškų ir kur-kas mieliaus jas skaityti savo prigimtoje kalboje. *V-kietis.*

Šunskai. (*Marijampolės pav.*). Neseniai Šunskuose žandariai padarė krata pas vietinį karabelninką Palavinską. Karabelninko tuotarpu nebuvo namieje, bet tie „plėšikai“, ant nieko nepaisydami, išlaužė užrakintas duris, o bejieškodami sudraskė visų padėjimų užraktus; sako, jį apskundė žandarams judošgalvis Marcinka, kuris anąmet skundė daugumą kitų.

Palavinską, sugrįžus namon, tuojaus policija suėmė ir nugabeno į Marijampolę pas žandarų vyresnįjį; tenai jį palaike kalėjime apie tris dienas ir paleido namon.

Kybartuose neperseniai žandarai darė kratą pas ukininką Punišką, bet nieko nerado.

Vilk.

I Bučkėmį. Pakuonio pav. 23 d. spalį atlėkė visa gauja randonsinių trys žandarai, žandaru načelninkas ir prokuroras ant kratos pas Juozą Garmuką. Išsyk neatitiko jo gyvenimo ir dėlto pergardino keletą balių ukininkų su savo neprašytu atsilankymu, paskui suradę puolė su visu smarkumu įieškoti savo aukos pačio Juozo Garmuko. Pačio šeimininko nebuvo tuomet namie, toj tik išgriozdė visas kertes jo gyvenimo išvuostė kišenių jo drabužių, bet nieko neradę paėmė tik knygtę užrašams ir laišką, rašytą broliui į kariūmenę ir išsi-vežė; nepaliko teipo-gi nė ankšto palėpių neiššluostę, žandarai klausę, ar nėra Juoza fotografijos, bet nieko nepesę išakę ant kada prisakyta stot Senapilė (Juozui G. šimet reik stot prie liozų) išvažiavo.

Priežastį kratos, kaip jau pasisekė ištirt, pagimdė laiško rašytojo į brolių mokintojų, gyvenantį Liublino gub., pas kurį žandarai krėsdami rado laikraščių knygų ir laiškus, kuriuose buvo rašyta apie visą datatymą ir prekes jų. Da kartą lietuviai gali matyti kiek blogo padaro laikymas pavojingų laiškų . . .

Mokintoją Povylą Garmų, žandarai užpuolė bene 11 spalių anksti 6 valandų ryto, kada tasas miegojo, sušlavę viską, jį patį paėmė ir nežinia kur išdangino. Apgailėtina, kad jauni vyrai turi žuti; tas atsitikimas lai buna pamokslu kitiems darbininkams, kurie užima aną vietą.

Sakals Padangių.

Kauno gub.

Vilkmerges pav. Šėtos par. Sokų sodžiuje 17 d. rugpjūčio Jonas Kilijonas nudurė savo jaunesnįjį brolių Južą. Perdurė jam pilvą teip, kad išėjo ir viduriai ir iš to nabagas neužilgo pasimirė. Ant rytojaus atkeliavo urėdninkas su sotoniku suėmė Joną ir išgabeno jį į Vilkmergę pas sliedovatelį. A. a. Juzas paliko ant Šėtos bažnyčios 100 rub., o ant laidojimo 25 rub. —

— Burliokai Naumka ir Vanka 23 d. rugpjūčio pavogė vienam bajorui iš Taujėnų kumelę. Bajoras per visą nedėlią įieškojo ir ant galo atrado Palaukesiuose pas tuos burliokus. Abudu burliokai tapo policijos suimti ir nusiųsti į Vilkmergės kalėjimą. Iš ten po nekurio laiko jie buvo nuvaryti į Šėtos kanceliariją, kur atvažiavo teip-gi sliedovatelis, sausukė į kanceliariją 12 vyrų — 6 bajorus ir 6 ukininkus — pasišaukė kunigą, prisakindino tuos vyrus ir

liepė jiems sakyti ant vagių pagal sąžinę. Ant galo visi 12 vyrų sutarė išsiųsti abudu burlioku iš Lietuvos.

Raseinių pav. Krušiuose gyvena garsus vagis Šunbaris. Praėjusioj žiemoj Šunbaris pavogė arklių ir roges ukininko L. Arklių nuvedė miškan ir pririšo prie laužo, o roges perkvarbavo, seną geležį nuplėšęs sumetė į prūdą, o apkaustė suvis kiteip. Paskui roges pardavė vienam ukininkui. Žmonės dasižinoję apie vagystę, pradėjo kalbėti, kas pavogė, atsirado ir liudytojai, kurie matė Šunbarį bevažiuojant ant svetimo arklio. Šunbaris, bijodamas pakliuti, įieškojo kelio išiteisinimui ir ne tik ką savę išiteisino, bet ačiu tam atsitikimui liko garsiu burtininku. Kaip-gi jis galėjo likti burtininku? Žmogus, nors biškį apšviestas, tik nusišipsuos, o žmonės tamsus itikėjo į žodžius to vagies ir dabar skaito jį už burtininką. Dabar aš papasakysiu, kaip paliko Šunbaris burtininku. L. susitikęs su Šunbariumi pradėjo jį kaltinti vagystės ir žadėjo paduoti į sudą. Šunbaris pasakė: aš tavo arklio nevogiau, bet įiegu duosi 5 rublius, tai aš pasakysiu kur yra arklys ir rogės. L. prižadėjo duoti 5 rublius, įiegu tik jis pasakys, kur yra pavogtas arklys ir roges. Meilu žmogui atrasti arklių ir roges, kurie jam kaštavo 150 rublių ir jis prižada duoti 5 rub., mislydamas, juog jis nieko negaus paduodamas į sudą. Šunbaris liepė L. ateiti pas vieną ukininką, kuriu jis pardavė roges. Atėjo L. ir dar keli vyrai, atėjo teipo-gi ir Šunbaris. Išgėrę truputį degtinės išėjo visi ant daržo. Šunbaris pakėlęs nosę į augštį ir pradėjo uostyti ir truputį pauostęs pasakė, juog geležis nuo rogių yra nė žemėj, nė ant žemės. Paskui nuėjęs prie prudo ir pauostęs truputį liepė įieškoti eketėje ir ten atrado. Tokiu pat budu atrado ir roges paslėptas jaujoje po šiaudais ir pakinktus svirne po grūdais. Paskui pauostęs dar truputį liepė važiuoti į mišką ir ten atrado arklių pririštą prie laužo. Šunbaris gavo 5 rublius ir nuo to laiko pasiliko burtininku. Žmonės aplinkiniai tiki į žodžius Šunbario, ir visi sako, įiegu ką Šunbaris pasako, tai teisybė. Ne prošali bus pasakyti, kas per žmogus Šunbaris. Matyt, juog jis truputį apšviestas, nės moka rašyti ir skaityti lietuviškai, lenkiškai ir gudiškai ir gerai kalba visomis trimis kalbomis prie tam yra skaitęs ir knygų. Žmogus gudrus, nės kiekvieną kartą jis pasilieka teisingu. Norėdamas parodyti, juog jis tikras burtininkas neina bažnyčion ir sako žmonėms, juog davė užžadus neiti bažnyčion, bet kad nebūti atstuntu nuo žmonių jis dalyja pavargėliams pinigų ir meldžius, bet tik ant šventoriaus.

Lietuviai! gana jau tikėti į burtininkus. Ar jus dar negalite suprasti, juog jie jus

apgaudinėja ištraukia iš jusų kišenės rublius ir visados jus apgauna. Visi toki burtininkai, kaip ir Kražių Šunbaris. Gal jus pasakysite, juog burtininkai moka užkalbėti ligas? Tai niekis!

Jie tik išgydo ligas, kurios pereitų ir be gydymo, bet ligos sunkios jie ne tik kad neišgydo, bet užtesia ligą ir žmogus, kurį būtų išgydęs gydytojas, miršta. Susirgę kreipkitės velyk prie gydytojaus ne prie burtininkų, kurie nuo jusų paima kelis skatikus ir užmuša savo vaistais. O tokiuose dalykuose, kaip aš ką tik aprašiau, jie nieko negali žinoti. Pamišlykite tik pats gerai! Ar Šunbaris būtų parodęs, kur yra arklys ir rogės, jeigu nebūtų pats pavogęs? Teip-pat ir kiti burtininkai daro

Negalia jie teipo-gi žinoti, kas atsitiks mūsų gyvenime paskui. O jeigu jie sako, tai tik apgaudinėja tamsius žmones.

Vargas tik, kad daugybė lietuvių palinkę klausyti burtininkų ir tikėti burtams! —

Vargas, kad jie neklauso žmonių, kurie sako, juog burtininkai apgaudinėja juos ir lupa nuo jų paskutinį skatiką. Vargas! kad jie tik tada klauso tokių žmonių, kada pats persitikirina, juog visi burtininkui apgavikai.

Ar jus, lietuviai, ne matote, juog kasdien mažinas skaitlius tikenčių į burtininkus. Aš pats žinau vieną vaikina, kurs tikėjo į burtininkus, o dabar susitikęs Šunbarį lojoja už apgaudinėjimą žmonių ir kitiems pasakoja, juog Š. jį apgavo ir išlupo dar vieną ir kitą pusbutelį degtinės. Tas vaikinys prieš stosentį į kuriumenę užklausk Šunbario ar jam reiks eit į kariumenę ar ne? Iš pradžios Š pasakė, kad reiks, paskui — ne. Einant į Raseinius užklaustas Šunbaris atsakė vaikinui, juog jis išeis. Žodis Š. vienok neišsipildė. Vaikinys tas išsiliuosavo nuo kariumenės.

Lietuviai! ar ne kiekvienas žmogus gali buti tokiu burtininku? Ar ne kiekvienas gali pasakyti, juog pasiliksi liuosas nuo kariumenės, jeigu tavęs ne paims? Ar ne kiekvienas gali gydyti ligonius visokiomis pamazgomis? Kiekvienas galėtų, jeigu tik norėtų ir jeigu jam sąžinė daleistų apgaudinėti žmones.

Lioliškis.

Šiaulių pav. Triškiai. 12 d. lapkričio mėn. 1899 met. rinko pas mus staršiną. Susiję „vybornija“ išrinko labai dorą ir blaivą žmogų, Judeikį iš Tauragėnų. Tų, ką norėjo buti staršinoms, ir davė magaryčias, neskyrė, nės žinojo, kad anie davę rublį atims dešimtį. Tokių buvo trys: viens Baltutis, katras staršino 4-rus metus budamas kandidatu, o 3-jus metus buvo paskirtas į starszinas, bet buvo didis girtuoklis dar biszkį ir vagis ant galo „obrusienijos“ tarnas; jis didei išpriklijo cielam valsčiu. Kad reikėdavo už sveičyti pavieską

į pavietą tai reikėdavo pirma pirkt alaus ir dar užkandos, žmogų vadžiodavo per visas aludes ir traktierines, kas to nedarydavo tai sakydavo, neturys česo, o apie kitą reikalą tai be desimties rublių nės šnekėti nenorėdavo, ir ką padarysi jam. Sykį vežė medžius dėl valsčiaus, ir apgavo valsčių: buvo nupirkta 10-tis sieksnių, jisai parvežė tikt 8-nis sieksnius, bet nabagui nepavyko, nės jam bevežant starasta A. G. suėmė ir nuvedė prie komisoraus Triszkių dvaro, nės nuo ano pirkto tuos medžius. Klausia kamisoriaus: ar pirkto tuos medžius? tas pasakė, kad nepirko. Nabagas paskui turėjo žemintis prie starasto, rankas bučiuoti, tai ir atsiprašė, bet sakė, kad jam tas interesas kaštavęs 100 rublių. Šimet kaip rinko starastą ir staršinas tai ansai viborniems siulė 50 rublių, bet triškiečiai ne mulkiai, nerinko jo ir jo pinigų neėmė. Dar ansai prigulijo prie obrusinijos darbu, nės labai didelus konšaktus turėjo su učitelium. Tas buvo nemažas „obrusitelis“, bet ir tam reikėjo išeiti iš Triškių nės buvo pradėjęs pardavoti iškalos medžius naktimis abudu su staršina, bet nabagus dajoto valsčionionys ir padavė skundą inspektoriui, ir nabagas didis obrusitielis gavo išsikelti laukan iš Triškių į Gruždzius, o mums atsiųstas buvo iš Gruždzių. Šis labai geras žmogus ir gerai vaikams mokina: liep kad pirma mokėtu rašti ir skaityti lietuviškai, o paskui maskoliškai ir nemokina vaikų ruskų poterių, o ans pirma liepdavo mokintis ruskų poterių ir davinėjo ruskas knyguotes su ruskoms litaromis, o žemaitiškais žodžiais. Tokiu budu triškiečiai nusikratė nuo „obrusiteliaus ir nuo jo pagelbininko dabar turim gera staršiną ir učitielį. Duok Dieve, kad anie ir toliaus toki būtų; duok Dieve ir valsčionims tokią tvirtybę ir protą, kaip dabar.

Tiktai Triškiečiuose yra keli Judošeliai išdavikai, katrus aš čia parodysiu viens yra Juzis Šukisiš Miestelio latras per dienas valkiojas po miestelį ir skundžia žandarams tuos, ant katrių piktumą turi. Antras — Jonis Laurinavičė, kuris skundė tus ką lentas nešė ir surašęs padavė žydams, kad paduotų į sudą. Bet su Dievu per Dievo pagelbą ir per savo vienybę galim ir tuos suvis išnaikinti, ar pataisyti ir ant gero kelio atvesti.

Mūsų miestelyje yra daug paleistuvių (valsčiaus ir pačto raštininkai). V., kuris valkiojasi per naktis ir dienas ulyčiomis ir nor Triszkių mergeles ant blogo kelio atvesti, ir daug yra tokių kvailių, katros už didelį daiktą skaito anus ir šnek su anais. Daug šnekų pasklido apie vieną moteriškę, kurios vyras yra Amerikoj, o ana pati likus su dukterim ir mažais vaikeliais Triškiuose. Pas ją eina pišorius Kōnstantinas Krumcevičė ir pačto pagel-

bininkas, katrie ten neš alų degtinę ir ger per naktis. Nuo to tą vietą gavo vardą Vagzalas su „traktieriu“. Teip ir kitos darytų tik bijo kalbos; bet ir pašaliais slampinédamos kitos gal gerai neiszeiti, gal potam akių neturės kur dėti, kad ir gailėsis, bet bus po česui. Ir jus tėvai, katrų dukteris usijema su tais burlokais pašlemėkais, saugokit, neleiskit, nės ir jums potam bus negražu, kad dukteris nustos savo čystatos ir vainiką duos maskoliui po kojų paminti, saugokit nuo tokiu draugysčių, nės jei teip darys tai kitą kartą bus po vardais ir pavardėmis surašytos. Aš pats savo akimis keles mačiau mieste turgaus dienose su maskoliais tampantės.

Iš mūsų triškiečių mažai teyra skaitančių kas „T. S.“ ir „Uk.“ is viso gal bus kokie 15-ka, ką skaito, bet toliaus atsiras daugiaus, nės vis kas toliaus jau daugiaus yra „ukatninkų“ ant skaitymo, bet vis viens kitam neišsimieryja, bijo įpulti į spąstus. Mes triškiečiai darykim teip kaip dabar dirbom vis bus gerai, naikikim godus ir jų pėdas išdegikime, tai mums bus lengva gyventi ir neužmirškim prašyti spaudos*) nuo caro, nės dar neprašėme gal kada ir sulauksme, kad prašysime ir mes trisziečiai ukvatykime kitus skaityti visokius saštus, kad visi žinotų, kaip reik gyventi, nuo ko saugotis ir apie ką daugiau reik rupintis. *Jonelis.*

Iš Kuržio.

Palanga. Spalių men. (pagal sen kal.) 26 dieną mirė čionai mus mylemas tikėjimo mokytojas (kapelionas) Pelicionas Juškevičius, 27 metuose amžiaus, pasirgęs ne labai ilgai. Žinia apie jo myrį iškrito ant mus kaip žaibais iš dangaus. nės gydytojai keletą dienų prieš tai atrado, juog liga am. at. kunigėlio Peliciono jau visai mažinasi ir ligonis neužilgo pasitaisys. Vienok neteip buta. Minėtą dieną staiga pasimirė, nesuspėjęs nė savo reikalų surėdyti priguliničiai. Mes mokintiniai jį mylėjome didiai, nės niekuomet mus neteisingai neužgudavo, bet visuomet net užtardavo prieš kitus mokytojus maskolius, kurie tankiai vienpusiai žiūrį ant kitų tautiečių. Nors dėl a. a. kunigo Peliciono lietuviystė ne stovėjo ant pirmos vietos jo gyvenime, kaip tai buvo su jo garsingais ir garbingais dėdėm am. at. kunigu Antanu ir propesoriu Jonu Juškevičiais, bet jis ir labai nesipriešino tam krutėjimui, kaip tankiai atsitinka dar ir dabar su nekuriomis kunigeliais. Paveikslus-gi to matom čiapat Palango. Daugiau dar už mus gailėjosi a. a. kunigo Peliciono Palangos davatkos, kurias jis teip puikiau mokėjo užganėditi nuolat iškla-

sydamas jų nuodemes ir duodamas dvasišką išrišimą. Laidojant 29. dieną lapkričio (s. k.), prisirinko didės mainios žmonių iš visų apie-linkių, iš ko regema, kad jį mylėjo visi, kaippo gerą mokiotoją ir kunigą. Lai Viešpats duoda jam lengviai ilsėtis! *Mokintinis.*

Afrika.

Johannesburg. Karė burų su Anglija prasidėjo. Anglikams prisakyta išvažiuoti iš Transvaaliaus ir tik su daleidimu prezidento gali pasilikt. Visus neturinčius ant kelio, uždyką išvežė už rubežiaus į katrą patinka šalį. Maskoliškiems ir kitų viešpatysčių padoniams, norint pasilikt, reikia gaut pasą nuo konsulio. Lietuvių nedaug čionai pasiliko; pasus gavo pas Prancuzijos konsulį, nės Maskolija čionai savo konsulio neužlaiko.

Aukso kasyklos apsisisto ir tik keletas, prigulinių valdžiai dirba, ir tos, išvažiaus anglikams, stokuoja darbininkų ir moka amatninkams po svarą ir penkius šilingus (apie 11 r.) ant dienos. Žinių iš Europos neapturiam, nės telegrafai perkirsti, o laiškus ant rubežių revidavoja. Nuo karės lauko teip-gi naujienų maž ir tos pačios ne visuomet teisingos. Išeinant burams į karę, kiekvieno veide ir žodžiuose regėti buvo stiprumas dvasios ir viltis laimėjimo karės. Teisybė, kodėl ir nelaimėtų: gerai apginkluoti, municijos nestokoja o provijanto, kaip žinovai sako, užteks ant ilgo laiko. Pinigų teip-gi užteks, nės iš bankų valdžia atėmė žalią auksą; vien iš Robinzono banko paėmė du šimtų tukstančių uncijų. Daugiausiai valdžiai padeda dinamito dirbtuvės kompanija, katra ant savo vardo išrašo ginklus ir municiją. Toj' dirbtuvėj' dirba keletas desėtkų lietuvių, kurie maž visi pasiliko ant savo vietų ir algas apturės tas pačias tik pasibaigus kariai, o valgi apturi iš kompanijos krautuvės ant knygučių už labai nebrangią prekę. *Želvis.*

Rinkime pasakas!

Lietuviškos pasakos, kuriose, drauge su visokiais phantastiškais dalykais, teip apstingai randasi reminescencijų iš seniausio laiko praigos mūsų, dar ir šiandien iš didesnės dalies ne surankiotos ir ne apgarsintos. Teisybė, kad Schleicher'is, Veckensteitas, Davainis, Silvestraitis, Jurkšatis ir k. surinko jau ne menkai lietuviškų pasakų, bet skaitlius jų yra labai dar menkas, sulyginus su tuomi, kas tautoje liekti. Per tukstančius metų lietuvių tautoje pasakos, sakmės buvo pasakojamos, tokiu budu nuo gentkartės gentkartei į palaikas patekdamos, ir nors su laiku, kaip pačioje jų formoje, jų kalboje atmainos, inovacijos

*) Prašymai nieko negelbti.

ivykti turėjo, bet daugelyje jų dar ir šiandien užtėmijame paminėjimuose iš giliausios senovės, kurią ištardyti ir aprašyti būtų labai žingeidu, kas vėl ir mokslui didžią naudą suteikt' galėtų. Šito dalyko dėlei, o teipogi geisdamas liekanas, produktus dvasiškos gyvasties prosenių mūsų ateitės kartoms pavesti, ir aš buvau dar seniaus užsiėmęs pasakų drukimu, ir neseniai išėjusiame pirmame tome „Lietuv. pasakų“ apie 200 pasakų mytologiško turinio į žmones paleidau. Rinkdamas dabar medegą dėl antrojo tomo, aš kreipiuosi į visus tuos mūsų inteligentus, kuriems yra suprantamas svarbumas šito dalyko, prašydamas jų užsiimt' užrašinėjimu visokių pasakų ir pavidimu jų man dėl moksliško jų sunaudojimo ant naudos kainos mums tėvynės Lietuvos. Tiems, kurie norėtų atlyginimo už darbą — užrašinėjimą, galima būtų, pagal pasakų svarbumą, po $\frac{1}{2}$ — 1 rublių už kožną pasaką užmokėti, tik užrašytojai turėtų žinoti, kad kiekvieną pasaką ant atskyrans popieros lapo užrašinėti reikėtų, paženklinant vardus žmonių ir kaimų, kur ir nuo ko užrašyta. Tie, kurie tokiu budu už pinigus rinkti apsiūmtų, turėtų ne mažiaus, kaip po 2 ir tt. tol. pasaki maniespi ant syk' atsiųsti, nės kitaip užmokėjimas — pinigų išsiuntimas — būtų apsunkintas.

Pasakas prašau siųst' ant adreso:

Dr. J. Bassanowicz

à Varna. Bulgarie.

Šitą pakvietimą malonėčiau, kad ir kiti laikraščiai atkartotų.

Dr. Basanavičius.

Mūsų knygos.

1. **Trumpi atsakymai ant užmetinėjimų prieš religiją** Sutaisė kun. Kaulakis, pusl. 95. Shenandoah 1899.
2. **Dogmatas apie pragarą.** Surinko kun. Kaulakis. Shenandoah 1899.
3. **Diedai ir Gražyna.** Vertimai iš Mickevyčiaus, pusl. 61. Spaustuvėje „Sus. Liet. Amerikoje“.
4. **Elementorius.** Parengtas Dr. Šliupo.
5. **Iš ko kyla melai ir visokios skraudos žmonijoje.** Parašė kun. V. Dembskis, pusl. 167. Shenandoah 1899.
6. **Lietuviški dainiai pradžios XIX. šimtmečio klasiškai tautiškas perijodas.** Surinko, pataisė ir parengė spaudai Jr. Jonas, pusl. 53. (atsp. iš „Dirvos“) Shenandoah 1899.
7. **Rankvedys senovės istorijos.** Knyga II. Graikija pagal Fischerį ir kitus parašė ir atspaudino kun. A. Milukas, pusl. 60. (atsp. „Dirvos“) Shenandoah 1899.

8. **Angliškai lietuviškas žodynelis** turi apie 350 žodžių išguldinėtų lietuviškai, parengtas kun. P. Saurusaičio.
9. **Panovieški govary litowskgo jazyta čast II.** Kovno v tipografii gubernskago pravlenija 1899. pusl. 34. Ks. K. Jaonis.
10. **Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 m. iki 1430 m.** Parašė pagal lenkiškus istorikus Žemkalnis. 1899 Chicago Ill. pusl. 64. „Tevynes Mylėtojų Draugystė“ knyga N. 3.
11. **Mindaugis didysis lietuvis kunigaikštis.** Trumpas aprašymas jo gyvenimo ir darbų. Parašė Mykolaitis. (Pusl. 58, perspausta iš „Uk“. Tilžėje 1899).
12. **Paveikslai.** Parašė Žemaitė. (II išleido „Varpas“, pusl. 47. Tilžėje 1899.)
13. **Apie sunaudojimą vandenių ant auginimo žuvių ir kitokių vandeninių sutvėrimų.** Parašė Šernas. (Pusl. 99, kaštu „Tev. Sargo“. Tilžėje 1899.)
14. **Kalbamokslis lietuviškos kalbos išduotas per LL.** pusl. 84. Tilžėje 1899.
15. **Aidas Lietuvos darbininkų gyvenimo.** 2—3 num. pusl. 18.
16. **Lietuviškas lementorius ir poteriai** pusl. 39. Vilniuje (Bitėnai) 1899.
17. **Laisvos Valandos.** Eilės parašė Vincas Kapsas. (Pusl. 38. Tilžėje 1899.)
18. **Pasakos pagal Krilov'a.** Parašė eilėmis Vincas Kapsas. (Pusl. 15. Tilžėje 1899.)
19. **Atsišaukimas „Mielie broliai Londoniečiai“.**
20. **„Vaidelytė“** naujas laikraštis pradėjo išeiti kas dvi nedėli Glasgove Skotijoje. Pirmutinis num. pasirodė 18 d. rugpjūčio didžiam 8° pusl. 8, su 6 Nr. užbaigė savo gyvenimą.

Turiny's Uk-o 1899 m.

A. Politiški straipsniai.

- Broliai ir sesers! Nepasiduokime maskoliams. Atsišaukimas. p. 49. *Red.*
- Kas lietuvis lai užsideda mōkestį ant savęs. p. 65. *Akr.*
- Naujos žabangos. p. 81. *Sm.*
- Maskolių valdžia ir lietuviai. p. 98. *S. Z.*
- Persekiojimas Finų ir mūsų kova prieš valdžią. p. 98. *Liandies draugas.*
- Murovojovas korikas. p. 100. *Žmogus.*
- Negirdėtas mōkestis Lietuvoje. p. 129. *A.*
- Naujos maskolių geradėjystės lietuviams. p. 161.
- Valdžios sudas. p. 162. *A.*
- Mūsų apsileidimas. p. 113. *A.*
- Akyva istorija. p. 71. *Statius.*
- Žemskiai ir kratos. p. 10. *Vilk.*
- Uždraudimas lietuvių spaudos ir lenkystė Lietuvoje. p. 34. *S.*

Mūsų valdininkai ir jų bjaurumas. p. 147. *Vilkarikiškietis.*

Ką laimėjom per pereitus 1898 metus. p. 1. *Red.*

B. Iš ukės.

Apie išsiskyrimą į viensėdžius. p. 164. *A. Šerkšnas.*
Žirniui auginimas. p. 11.

C. Iš gamtos.

Garo mašinos ir geležkeliai. p. 33. *L.*
Žvaigždžių lietus. p. 55. *P. A.*
Apie bitės. p. 67. *A. Rutą.*
Augmuo ir jo gyvenimas. p. 102. *Ts.*
Vanduo ant žemės ir po žemę. p. 12—24. *Asakaitis.*

D. Įvairūs straipsniai.

Argi ne gėda! p. 71. *Vilk.*
Rusai Galicijoje. p. 101.
Atgyjimas lietuvių. p. 102. *Sakalas.*
Žodelis į korespondentus. p. 107. *Red.*
Kaip lengviausiai išsiliuosiuote nuo kariumenės.
p. 148. *Tututis.*
Šelpimas badojančių maskolių. p. 115. *Ar.*
Mūsų mokintojai. p. 146. *V-kietis.*
Mūsų knygos. p. 48.
Mūsų knygos. p. 143. *A.*
Rodos Uk-o. p. 10 ir 73.
Lietuviška paroda Paryžuje. p. 66. *Sz.*
Parodos reikalai. p. 162.
Naujos knygos. p. 112.
Ištremtųjų giesmė. p. 163. *P. A.*
Velnio apsėsta. p. 166. *Žmogus.*
Visokios žinios. N. 3, 4, 5, 7.
Iš svetimų šalių. p. 157. *A.*
Iš svetimų laikraščių. p. 158. *Spragilas.*
Da truputį apie čekus ir lietuvius. p. 2.
Fabrikine pramonė. Suvalkų gub. p. 17. *S.*
Prietariai. p. 10. (Daukšių šeimienė). *v. Radastas.*
A. a. Daktaras Vincas Kudirka * 31/XII 1858.
† 16/XI 1899. p. 188. *Vargėla.*
„Ukininkas“ 1890—1899 metai. p. 180.
Uk-o Red.

E. Eilės.

Gegutė p. 98. *Spraulys.*
Šauksmas. p. 114. *Spraulys.*
Ko nori tu nuo mus? p. 147.
Atminčiai Dro. Vinco Kudirkos. p. 180. *Pilvyte.*

F. Apysakos.

Paveikslai. p. 82. *Žemaitė.*
Puota su kunigeliais. p. 55. *Siauleniškis.*
Tinginys. p. 18. *Laxdynų peleda.*
Mikalojus Palkių. p. 6. *L. N. Tolstoj.*

G. Žmonių ligos.

Dziovė ir kaip nuo tos ligos apsaugoti. Pagal
L. Sterlingą sutaisyta. p. 3. *L.*

Pamokinimai kaip nuo pagėdimo apsaugoti
pagėdusių šunų aprietus. p. 20. *L.*

I. Iš istorijos.

Mindaugis. N. 7—9. *Mykolaitis.*
Apgynimas Kaltinėnų pilies 1290 m. p. 25. *Ru.*

K. Korespondencijos.

Korespondencijos iš Lietuvos kiekv. numeryje.

L. Apgarsinimai ir Atsakymai.

Apgarsinimai ir atsakymai kiekviename numeryje.

Nuo Redakcijos.

Persiprašome skaitytojų, kad N. 11 „Uk-o“ patilpo
2 korespondencijos antrą syk. Priešaičių mes čion
neaiškinsime, tik pasirūpysime, kad daugiau teip neatsi-
tikytų. — Susinešimas su rašytojais teip-gi yra apsū-
kintas, ir ne visuomet galima greit duot atsakymą, arba
žinių apie atėjusius rankraščius. Tai pasirūpysime teip-
gi atitaisyti. Ant savo pasiteisinimo paminėsime tik
tiek, kad paskutiniame laike redakcija stengėsi įvesti
geresnę tvarką dalykė išleidimo lietuviškų raštų. Be to
daug darbo ir apsunkinimo dėlei rengiamos Paryžuje lietu-
viškos parodos. Paskutiniame laike ir vienas ir kitas reika-
las yra mažiau daugiau aprietas. Vieta parodai gauta,
teipgi surasta vieta siuntimui parodos daiktų. Redakcijos
knygos rado prieglaudą pas p. Saunių Rokačiūose.
P. Marta Saunus sužinojo, kur yra užsimetusios redak-
cijos knygos, rupestingai jas surinko surašė redakcijos
turtų, o p. Saunius parvežė visas ir patalpino jas labai
parankioje vietoje. Pradžioje ateinančių metų bus ap-
garsintos redakcijos knygos ir jos turtas Tokiu būdu
tapo užkirstas kelias redakcijos skraudimui ir pardavinė-
jimui jos knygų tarytum savų. Bet ir dabar dar lieka
ši bei tą atlikti.

P. P. Sauniams už jų pagalbą ir prieglaudimą
redakcijos raštų ištariame širdingai aciu.

1900 m. „Ukininkas“ išeis be jokių ypatingų
atmainų, tik redakcijoje rupis pagerinti „Uk-o“ italpą
ir sueiti į artymesnę pažintį su jo darbininkais.

„Ukininko“ redakcija

Atsakymai.

Žmogui. Laišką ir kor. gavome; tilps ateinan-
čiuose NN. „Uk.“ Ar katalikas gali but socialistu ir
„Dusavimai“ gavome. Pirmutinis raštas mums netinka,
antrą peržiūrėsime. „Baudžiava Lietuvoje“, gavome
IV—VI skyrių apie 4 d 11 m. Apie 13 d. 11 m.
gavome užbaigą. Pradžią rašto nuo I—III skyriaus, kuri
suntėti per vieną žmogų, neapturėjome.

Beriečiui. Mokėt už raštiškus darbas neturim
iš ko. Gal pakilus apšvietimui susidurtisime ir gal
atsiras tam tikros draugystės, kurios šelpa apšvietimo
reikalus.

Vėsulai ir Sakalui. Koresp. ir „Varlė“ kaip
prognostikas atmosferos“ gavome. Sunaudosime.

Pagaikščiu 65 rub. atspaudinimui „Garinės mašinos
ir geležinkeliai“ gavome, bet tos brošūros nespaudinome,
nės tokia jau brošūra buvo ankščiau prisiūsta ir paduota
į spaudą. Dėlto mes prašėme draugų, kad susižinotų
su Tamista apie tą dalyką ir prisiūstu mums žinia, ką
daryt su pinigais. Rankraščius pasiuntėm į Ameriką.
Laukiame nuo Tamistos žinios.

Galinui. Dainą ir korespondenciją gavome.

Žiburėlui. 50 rublus atsustus Vincui Kapsui
gavome.

P. L. S-tai. 60 rubl. gavome.